

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

א. פיגל בקומץ ולא בלבונה בלבונה ולא בקומץ ... אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר 1

ב. כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה.....2

דף מא:

א. פיגל בקומץ ולא בלבונה בלבונה ולא בקומץ ... אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר

אינו מפגל עד שיחשוב מחשבת פיגול בדבר המתיר כולו, אבל אם חשב רק בחצי מתיר אינו פיגול.

במנחות הנקמצות¹ יש בהם ארבע עבודות כמו בקרבן בהמה, והם, הקמיצה הוא במקום שחיטה בבהמה, ואחר כך צריך ליתן הקומץ בכלי שרת זה נגד קבלה בבהמה, ואחר כך מוליך למזבח וזה הולכה, ומקטיר הקומץ על המזבח זה נגד זריקת הדם בבהמה, ובארבע עבודות אלו מפגלין.

והיה מביא הסולת עם הלבונה, ואחר כך היה מלקט הלבונה לצד אחר, וקמץ מן הסולת לבדו ונותן את הקומץ לכלי שרת, ומלקט את הלבונה ונותנה על הקומץ שבכלי ומוליכו למזבח וזרקו לאישים, א"כ בשלוש עבודות היינו קבלה והולכה והקטרה היו שניהם ביחד קומץ ולבונה. ואם הישב לאכול השיריים למחר, או להקטיר קומצה למחר, או להקטיר לבונה למחר פיגל.

י"א² שהקמיצה פוסלת אם הישב בשעת קמיצה וגם בשעת ליקוט לבונה, ובמתן שניהם בכלי, ובהולכת שניהם למזבח, ובשעת הקטרת שניהם, אבל

¹ מנחת חינוך קמד אות ט

² רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק טז הלכה ז, ערוך השולחן העתיד סי' קנב סעי' א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אם לא פיגל אלא באחד³, כגון שחשב בשעת קמיצה ולא בליקוט לבונה, או בשעת מתן אחד בכלי, או בשעת הולכת אחד, או בשעת הקטרת אחד, הרי זו פסולה ואינה פיגול עד שיחשב מחשבת הזמן בכל המתיר שהוא הקומץ עם הלבונה בשעת קביצת הקומץ וליקוט הלבונה או בשעת נתינת שניהן בכלי או בשעת הולכתן⁴ או בשעת הקטרתן, דאין מפגלין בחצי מתיר, וזה הקומץ והלבונה שניהם מתירין⁵ ובאחד מהם הוי ליה חצי מתיר.

וי"א⁶ שאף אם חישב בשעת קמיצה או בשעת נתינת הקומץ בכלי או בשעת הולכתו מחשבת הזמן, אע"ג שלא חישב בלבונה הרי זה פיגול כיון שאין עבודות הללו מתירין הקרבן. אבל בשעת הקטרה כיון שהיא העבודה המתירה את קרבן המנחה והיא גמר ההתרה, אינו מפגל אא"כ חשב אף בהקטרת הלבונה.

חשב⁷ בשעת הקטרת הקומץ שיקטיר הלבונה למחר אינה פיגול שאין הקטרת מפלגת הקטרה. וכן אם הקטיר הלבונה לבדה או הקומץ לבדו והוא מחשב לאכול שירים למחר, הרי זו פסולה ואינה פיגול, שאין מפגלין בחצי מתיר. אבל אם הקטיר את הקומץ לבדו וחשב שיקטיר לבונה למחר ואחר כך הקטיר הלבונה וחשב שיאכל השירים למחר, הרי זה פיגול⁸, שהרי פשטה מחשבת זמן בכל המנחה.

ב. כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה

³ ומנחת חומא ומנחת קנאות שאין נותנים [עליהן] לבונה אין בהם אלא מתיר אחד [דהיינו] הקומץ. (מנחת חינוך שם).

⁴ מבואר דדוקא בהולכה זו פוסל מחשבה, אבל בהולכה דמתן כלי, היינו לאחר הקמיצה דנותנה בכלי והוליד ליתן בכלי אין המחשבה פוסלת. ובמשנה למלך שם הקשה, דלכאורה נראה במנחות ט"ז ע"ב דהילוך דמתן כלי על כרחך מפגל לכולי עלמא. עיי"ש מה שתירץ (מנחת חינוך שם אות ט). ועיין ליקוטי הלכות מנחות 17 מ שם"ל דאף בהולכה זו מפגל ע"פ הגמ' במנחות מז ע"ב.

⁵ והר"מ לשיטתו דתיכף היה ליקוט הלבונה ונותן בכלי על הסולת ומוליד שניהם יחד ונותנם על גבי האישים, א"כ נחשבים כאחד ולא נתפגל רק בחישוב בשניהם. אך דעת רש"י [מנחות י"ג ע"ב ד"ה ליקוט] והתוס' [שם ע"א ד"ה קמ"ל] אינו כן, וסוברים דהקמיצה ומתן כלי והולכה נתפגל בקומץ בלבד דהוי עבודה שלימה, דאין קמיצה בלבונה וגם לא מתן כלי בלבונה, עיין רש"י שם [ט"ז ע"א ד"ה בקמיצה]. (מנחת חינוך שם אות ט).

⁶ ערוך השולחן העתיד שם בדעת רש"י מנחות מז ע"א ד"ה במה דברים אמורים רמב"ם שם ה"ה

⁸ ועיין בערוך השולחן העתיד שם סעי' יג שהסתפק מה הדין בהקטיר הקומץ לאכול שירים למחר ואח"כ הקטיר הלבונה לאכול שירים למחר, שאפשר שאינו פיגול כיון שלא היו הקומץ והלבונה בחיבור אחד, או דילמא דהרמב"ם נקט מקרה שמפגל ממתיר למתיר לומר שפשטה בכולה, אבל אם בשניהם פיגול במחשבה אחת לשניהם אע"ג שלא יהיה בחיבור אחד הוי פיגול. ועיי"ש כיצד פשט זה לדינא.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כבר התבאר לעיל דף ב. שאסור לחשב בקדשים⁹ מחשבה שאינה נכונה, לפיכך זבח ששחטו שלא לשמו, או מנחה שקמצה שלא לשמה, בין בזרז בין בשגנה חייב להשלים שאר עבודות לשמן.

אפילו שחט וקבל והוליד במחשבת שינוי השם, לא יזרוק בסתמא שכל העושה על דעת ראשונה הוא עושה¹⁰, אלא חייב לזרוק¹¹ במחשבה נכונה¹².

הלכה למעשה

וכן חוטי¹³ הציצית שצריך שיהיו טוויץ לשמן מדאורייתא ואם לא היו טוויץ לשמן פסולים וצריך שיאמר בפירוש לשמן ולא די במחשבה בעלמא¹⁴.

לכן יאמר¹⁵ בתחלת הטויה שהוא עושה לשם ציצית וזה מהני אפילו ליום אחר דסתמא תו לשמה קאי דכל העושה ע"ד ראשונה עושה¹⁶. וכש"כ אם יאמר שכל הטויה שיטוה יהיה לשם ציצית דמהני אם לא שאמר אח"כ בפירוש שהוא עושה שלא לשמה.

וכן למרות שבקשירת ציצית לבגד צריך ליזהר קודם התליה בבגד שיאמר שתולה כל אלו הציצית לשם ציצית ואז אין צריך אח"כ לומר כלום¹⁷.

⁹ רמב"ם שם הלכה ג

¹⁰ וכעין זה פסקינן בשבת צא: כמש"כ הרמב"ם הלכות שבת פרק יח הלכה כא המצניע דבר לזריעה או לרפואה או לדוגמא ושכח למה הצניעו והוציאו סתם חייב עליו בכל שהוא שעל דעת מחשבה ראשונה הוציא, ושאר האדם אין חייבין עליו אלא בשיעורו, זרק זה שהוציא כבר לתוך האוצר אף על פי שמקומו ניכר כבר במלה מחשבתו הראשונה, לפיכך אם חזר והכניסו אינו חייב עד שיכניס כשיעור.

¹¹ כתב הזבח תודה דנראה דשאר העבודות צריך לעשותן בהדיא לשמן דאי יעשה בסתמא הא קי"ל לקמן דכל העושה ע"ד ראשונה הוא עושה ע"ש, ובשפ"א ריש מנחות נסתפק בדבר זה, אבל מדברי הקר"א אין נראה כן דהוא מקשה הא דבדף ב: פשיטא דכל העושה על דעת ראשונה הוא עושה ולקמן דף מא: הוא פלוגתא, ותירץ דשמא התם דהוא עשיית איסור פליגי אבל במעשה היתר כו"ע מודו דע"ד ראשונה הוא עושה, ומבואר מדבריו דעכ"פ לרבנן במידי דאיסורא לא אמרינן דכל העושה על דעת ראשונה הוא עושה. איזהו

מקומן כאן

¹² כמבואר לעיל דף ז

¹³ שו"ע ונו"כ או"ח יג ומ"ב ב

¹⁴ ואפילו בדיעבד צ"ע. מ"ב ד

¹⁵ ס"א וסק"ה ובה"ל ד"ה שיאמר

¹⁶ משמע שמועיל אפילו לכתחילה וכן להלן ולכאורה צ"ע שבמ"ב יא ס"ק טו כתב אך אם השזירה היה סתמא יש להקל בדיעבד כיון דהטויה היה לשמה וכל העושה ע"ד הראשונה הוא עושה. משמע שרק דיעבד סמך על זה ואפש דהתם כיון דהוי שני ענינים ממש רק שנחשבים עשייה אחת במקרא, ולא רק שני מעשים בענין אחד לא רצה לסמוך לכתחילה. וכמש"כ בבה"ל שם ד"ה לשמן " והכא נמי נפקא לן מקרא דגדילים תעשה לך לשם חובך בין הטויה בין השזירה דהכל הוא בכלל עשייה כמו שכתב הגר"א וצ"ע

¹⁷ מ"ב יד סק"ת ובה"ל ד"ה בלא כוונה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אולם אם לא עשה כן אפילו חשב בתלית ציצית ראשונה לשמה והשאר הטיל בסתמא יכול לברך דאמרינן כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה¹⁸.

¹⁸ אף דלכאורה הם שתי פעולות נפרדות והראיה מהא דמשמע בזבחים ד"ב ע"ב בתוד"ה הא לשם וכו' דאם חשב בשחיטה לשמה ובקבלה היה סתמא אפילו אם נימא דסתמא לאו לשמה קאי אפי"ה כל העושה ע"ד ראשונה עושה. וא"ל דשם הארבעה עבודות הכל מצוה אחת היא הלא בעניינינו נמי כל הדי' ציציות מצוה א' היא דמעכבין זא"ז בה"ל שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

